

Pogingen iets van het leven te maken

Hendrik Groen bij Meulenhoff:

Pogingen iets van het leven te maken

Zolang er leven is

Leven en laten leven

Een kleine verrassing

Opgewekt naar de eindstreep

Rust en Vreugd

Groeten uit Benidorm

Meneer Putmans ziet het licht

Hendrik Groen

*Pogingen iets van
het leven te maken*

ROMAN

MEULENHOF

Eerste druk 2014
Drieënvijftigste druk 2024

ISBN 978-90-896-8312-0
ISBN 978-94-023-0166-3 (e-book)
ISBN 978-90-528-6072-5 (audio)
NUR 301

Vormgeving omslag DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam
Vormgeving binnenwerk Mat-Zet bv, Huizen

© 2014 Hendrik Groen en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dinsdag 1 januari 2013

Ik hou ook het komend jaar niet van bejaarden. Dat geschuifel achter die rollators, dat misplaatste ongeduld, dat eeuwige klagen, die koekjes bij de thee, dat zuchten en steunen.

Ik ben zelf 83 ¼ jaar.

Woensdag 2 januari

Er was royaal poedersuiker gemorst. Om de tafel beter af te kunnen nemen met een vaatdoekje zette mevrouw Smit de schaal met appelflappen even op een stoel.

Mevrouw Voorthuizen kwam aanlopen en ging met haar enorme reet midden in de schaal met flappen zitten zonder het zelfs maar te merken.

Pas toen mevrouw Smit de schaal ging zoeken om hem terug te zetten kwam iemand op het idee onder mevrouw Voorthuizen te kijken. Toen die opstond plakten er drie appelflappen aan haar bloemetjesjurk.

‘Ze passen mooi bij het motiefje,’ zei Evert. Ik stikte haast van het lachen.

Dit prachtige begin van het nieuwe jaar had moeten leiden tot

algemene hilariteit maar gaf, in plaats daarvan, aanleiding tot drie kwartier gezemel over de schuldvraag. Ik werd van verschillende kanten boos aangekeken vanwege het feit dat ik het blijkbaar grappig had gevonden. En ik, ik mompelde excuses.

In plaats van nog harder te lachen, mompelde ik excuses.

Ik, Hendrikus Gerardus Groen, ben namelijk altijd correct, innemend, vriendelijk, beleefd en behulpzaam. Niet omdat ik dat ook allemaal ben maar omdat ik niets anders durf te zijn. Zelden zeg ik wat ik zeggen wil. Altijd kies ik voor de veilige weg. Mijn specialiteit: het sparen van kool én geit. Mijn ouders hadden een vooruitziende blik toen ze mij Hendrik noemden: veel braver zul je ze niet snel tegenkomen. ‘Kent gij Hendrik niet, die altijd zoo beleefd zijnen hoed afneemt als hij voorbij gaat?’ Dat ben ik.

Ik word nog depressief van mezelf, dacht ik. Toen heb ik het besluit genomen om ook iets van de ware Hendrik Groen te laten horen: precies één jaar lang zal ik mijn ongcensureerde kijk geven op het leven in een bejaardenhuis in Amsterdam-Noord.

Als ik voor het eind van het jaar doodga is dat overmacht. In dat geval zal ik mijn vriend Evert Duiker vragen om op mijn begrafenis een kleine bloemlezing te houden uit mijn dagboek. Als ik opgebaard lig in de kleine zaal van crematorium ‘De Einder’, netjes gewassen en gestreken, zal de ongemakkelijke stilte doorbroken worden door de raspende stem van Evert die enkele aardige passages zal voorlezen aan het onthutste publiek.

Over één ding maak ik mij zorgen: stel dat Evert eerder doodgaat dan ik?

Dat zou niet netjes zijn van hem, vooral omdat ik nóg meer ziektes en gezwellen heb dan hij. Op je beste vriend moet je kunnen rekenen. Ik zal het er met hem over hebben.

Donderdag 3 januari

Evert was enthousiast maar wilde niet garanderen dat hij langer zou leven dan ik. Hij had ook een paar bedenkingen. De eerste was dat hij na de voordracht uit mijn dagboek waarschijnlijk uit moest zien naar een andere aanleunwoning. De tweede zorg was de staat van zijn kunstgebit. Dat laatste had te maken met een onzorgvuldige biljartstoot van Vermeteren. Sinds hij stuur heeft aan zijn rechteroog moet Vermeteren geholpen worden bij het mikken. Evert, nooit de beroerste, had achter hem gestaan om aanwijzingen te geven, neus op keuhoogte. ‘Iets naar links en een beetje diep raken en...’ en voor hij klaar was had Vermeteren met de achterkant van zijn keu het gebit van Evert doormidden geramd. Carambole!

Evert loopt erbij of hij aan het wisselen is. Hij is nauwelijks te verstaan omdat hij zo slist. Dat gebit moet gerepareerd worden voor hij kan voorlezen aan mijn baar. Maar, het zal nondedju niet, de kunstgebitreparateur heeft een burn-out. Twee ton per jaar, een pracht van een assistente, drie keer per jaar naar Hawaï en toch overspannen; hoe is het mogelijk. Misschien somber geworden van al die valse oude tanden waar de etensresten soms zo lang tussen zaten dat er maden aangetroffen zijn. Bij wijze van spreken.

De oliebollen die ze beneden in de conversatieruimte serveren, hebben ze dit jaar uit de kringloopwinkel gehaald. Gistermorgen nam ik uit beleefdheid een bol, en daar heb ik twintig minuten over gedaan, met daarbij de aantekening dat ik ook nog een losse veter heb moeten voorwenden om onder tafel het laatste stuk bol in mijn sok te kunnen stoppen.

Vandaar dat er nog schalenvol stonden. Normaal is alles wat hier gratis is binnen een mum van tijd op.

In de conversatieruimte wordt gewoonlijk om 10.30 uur koffie geserveerd. Is de koffie er om twee minuten over half elf nog niet dan beginnen de eerste bewoners al heel overdreven op hun horloge te kijken. Alsof ze nog meer te doen hebben. Voor de thee, die om 15.15 uur geserveerd hoort te worden, geldt hetzelfde.

Een van de spannendste momenten van de dag: wat voor koekje wordt er vandaag geserveerd? Eergisteren én gisteren dus bij de koffie én bij de thee bejaarde oliebollen. Want 'we' gaan natuurlijk geen eten weggooien. Dan stikken we er nog liever in.

Vrijdag 4 januari

Ik heb gisteren een wandelingetje gemaakt naar de bloemenstal en daar bollen in een bakje gekocht. Heb ik over een week, als de hyacinten uitkomen, toch mooi de lente weer gehaald.

In de meeste kamers van dit tehuis staan in april de kerststukjes nog. Naast een stokoude sanseveria en een terminale primula. 'Zonde om weg te gooien.'

Als de natuur al een opbeurende rol kan spelen in het leven van een mens, dan in ieder geval niet in de woon-slaapkamer van de Nederlandse bejaarde. Daar is de staat van de huiskamerplant meestal een getrouwe afspiegeling van de situatie waarin zijn verzorger zich bevindt: wachtend op een troosteloos einde. Omdat ze niks anders te doen hebben of erg vergeetachtig zijn geven de oudjes zo'n plant drie keer per dag water. Daar kan op den duur zelfs een sanseveria niet tegen.

Mevrouw Visser heeft me voor morgenmiddag uitgenodigd voor een kopje thee. Ik had moeten weigeren, al is het maar omdat ze stinkt, maar ik heb gezegd dat ik graag even bij haar langskom. Daar gaat mijn middag. God, wat ben ik toch een slappe zak. Er schoot me op het beslissende moment geen smoes te binnen dus dat wordt prietpraat en droge cake. Hoe ze erin slaagt om van de natste cake in korte tijd stoffig karton te maken is een raadsel. Per plakje heb je drie kopjes thee nodig. Ik ga morgen een daad stellen en het tweede plakje weigeren. Het begin van een nieuw leven.

Een nieuw leven op netjes gepoetste schoenen. Daar ben ik de halve ochtend mee bezig geweest. De schoenen zelf gingen redelijk

snel. Ik was vooral veel tijd kwijt om de schoensmeer uit de mouwen van mijn overhemd te krijgen. Maar ze glimmen nu aardig. De schoenen. De mouwen heb ik uiteindelijk maar opgerold. Die kreeg ik niet meer schoon.

Daar zal commentaar op komen. ‘Hoe krijgt u toch áltijd die mouwen zo vies, meneer Groen?’

Het leven bestaat hier uit nóóit of áltijd. Het eten is de ene dag ‘nóóit op tijd en áltijd te heet’ en de volgende dag ‘áltijd te vroeg en nóóit eens warm’.

Ik heb mensen wel eens voorzichtig herinnerd aan nogal tegenstrijdige eerdere uitspraken, maar van logica is men hier niet ge-diend. ‘U weet het zeker weer beter hè, meneer Groen?’

Zaterdag 5 januari

Het was gisteren weer feest bij het avondeten: er stond nasi op het menu. De meeste oude jongens en meisjes hier zijn van de gestampte pot, bij hun hoef je niet aan te komen met exotische liflafjes. Al bij de invoering van de spaghetti in Nederland, midden jaren '60, zijn ze afgehaakt. Dat paste niet in het schema: maandag andijvie, dinsdag bloemkool met een papje, woensdag gehaktdag, donderdag sperziebonen, vrijdag vis, zaterdag soep met brood en zondag rosbief. Als ze echt gek wilden doen aten ze op dinsdag gehakt en waren de rest van de week in de war.

Buitenlandse fratsen, daar zijn wij niet zo van. Meestal kunnen we een week van tevoren kiezen uit drie verschillende menu's maar soms gaat het wel eens fout. Gisteren was er om onduidelijke redenen alleen nasi. Iets met foute leveringen. Het lag zéker niet aan onze kok.

Dus konden we kiezen uit nasi. Mensen met moeilijke diëten kregen brood.

Een golf van verontwaardiging. Mevrouw Hoogstraten van

Dam, die erop staat zo aangesproken te worden, peuterde alleen de stukjes gebakken ei eruit, van Gelder 'vreet' geen nasi maar wel de hele pot met zuur en dikke Bakker eiste op hoge toon jus over zijn rijst.

Mijn vriend Evert, die soms mee-eet als hij genoeg heeft van zijn eigen kookkunsten, bood zijn nietsvermoedende tafolgenoten sambal aan. 'Wilt u misschien wat ketchup over de nasi?'

Hij hield zich volmaakt van de domme toen mevrouw De Prijker daarna haar kunstgebit in de atjar hoestte. Ze werd rochelend afgevoerd en Evert ging even later, alsof het Assepoesters glazen muiltje was, met haar tanden in het rond om ze links en rechts te laten passen. En de vermoorde onschuld uithangen toen hij bij het afdelingshoofd op het matje werd geroepen. Hij dreigde zelfs nog naar de Keuringsdienst van waren te stappen omdat hij een gebit in de atjar had 'aangetroffen'.

Voor het diner nog op theevisite geweest bij mevrouw Visser. Haar geleuter is nog slapper dan haar thee. Gezegd dat ik van de dokter geen cake mocht. Waarom dan niet? Ik zei dat het voor mijn bloedspiegel was. Die is met 20 tot 25 aan de hoge kant. Ik had die onzin eruit geflapt voor ik er erg in had maar zij vond het zeer verstandige taal. Ik heb wel drie plakken cake mee moeten nemen, voor als de spiegel weer gezakt was. Die liggen nu in het aquarium op de derde verdieping.

Zondag 6 januari

Ik begin steeds meer te druppelen. Witte onderbroeken zijn heel geschikt om gele vlekken goed te laten uitkomen. Gele onderbroeken zouden veel handiger zijn. Ik schaam me nogal tegenover de dames van de wasserette. Dus wat ik tegenwoordig doe is, op de hand, zelf de ergste vlekken eruit boenen vóór ik ze meegeef. Zeg maar een voor-voorwas. Als ik niets mee zou geven zou dat argwaan

wekken. ‘Heeft u wel schoon ondergoed aangetrokken, meneer Groen?’ zou de dikke dame van de huishoudelijke dienst vragen. ‘Nee, dikke dame van de huishoudelijke dienst, deze onderbroek zit zo vastgekoekt aan mijn oude kont dat ik hem de rest van mijn leven maar aanhoud,’ zou ik dan graag willen antwoorden.

Het is een moeizame dag: het lichaam kraakt in al zijn voegen. Niets kan de aftakeling stuiten. Je hebt hooguit eens een dag wat minder last van het een of ander maar echt de goede kant op, dat gaat het nooit meer. Er gaat niet opeens weer haar groeien. Tenminste niet op je kop, wel uit je neus en oren. De aderen slibben niet weer open. Er verdwijnt geen bult en de kraan beneden stopt niet met druppelen. Eenrichtingsverkeer naar de kist is het. Nooit word je jonger, geen dag, geen uur, geen minuut.

Ik zit te klagen als een bejaarde. Als ik daar zin in heb kan ik beter beneden in de conversatiezaal gaan zitten. Daar is het tijdverdrijf nummer één. Ik denk niet dat er ooit een half uur voorbijgaat zonder dat iemand een ziekte ter sprake brengt.

Ik geloof dat ik een beetje een sombere bui heb. Je wordt geacht te genieten van je oude dag, maar dat valt verdomd niet altijd mee.

Tijd voor een wandelingetje, het is tenslotte zondagmiddag. Daarna een stukje Mozart met een flinke bel cognac. Misschien ook even langs Evert, die heeft in zijn botheid goede therapeutische kwaliteiten.

Maandag 7 januari

Er blijkt gisteren een onderzoek te zijn gestart naar de plotselinge dood van de vissen op de derde verdieping. Er dreef nogal veel cake in het water.

Het was niet slim van me om de cake van mevrouw Visser in het aquarium te gooien. Als haar ter ore komt dat de vissen overleden zijn aan een overdosis natte cake, zal het spoor regelrecht naar mij

leiden. Ik moet mijn verdediging gaan voorbereiden en zal straks langsgaan bij advocaat Duiker voor goede raad. Evert is een expert in de leugen om bestwil.

In dit tehuis zijn huisdieren niet toegestaan met uitzondering van vissen en vogels, 'mits niet groter dan respectievelijk 10 en 20 centimeter', zo staat in het huisreglement van orde. Om te voorkomen dat we haaien en zeearenden gaan houden.

Er is heel wat geleden door baasjes die zonder genade van hun honden en poezen gescheiden werden toen ze hun intrek namen in Huize De Ondergang. Hoe rustig en bedaard, oud en gebrekkig de viervoeters ook waren, regels zijn regels: naar het asiel.

'Nee mevrouw, het maakt niet uit of Rakker de enige ter wereld is om wie u geeft; we kunnen nou eenmaal geen uitzondering maken.'

'Inderdaad, uw poes ligt alleen maar de hele dag op de vensterbank maar als we een poes toestaan wil er straks iemand drie Deense doggen op zijn vensterbank. Of een paarse krokodil.'

Mevrouw Brinkman is recordhouder hier; zij is erin geslaagd zeven weken lang een oude teckel te verstoppen in het gootsteenkastje, voordat hij werd ontdekt. Vermoedelijk was er verraad in het spel. Allemaal de oorlog meegemaakt en toch een bejaard hondje aangeven bij de directrice. En in plaats van dat deze directrice de nsb'er die dit op zijn geweten heeft met pek en veren afvoert, deporteert ze liever een hondje naar het asiel. Dat hondje heeft daar nog twee dagen gejangt en ging toen van ellende dood. En waar was de dierenpolitie?

De directrice vond het beter een en ander voor mevrouw Brinkman te verzwijgen. Toen die na drie dagen de juiste tram naar het asiel had gevonden lag haar hondje al onder de grond.

Mevrouw Brinkman heeft gevraagd of haar hondje als zij zelf doodgaat naast haar herbegraven mag worden. 'Dat is niet conform de regels,' is haar inmiddels meegedeeld.

Morgenochtend moet ik naar de dokter.

Dinsdag 8 januari

Er hing een briefje op het mededelingenbord naast de lift.

In het aquarium van de derde verdieping is een grote hoeveelheid cake aangetroffen. De vissen in het aquarium zijn door het eten van de cake overleden. Iedereen die inlichtingen kan verschaffen over dit voorval wordt verzocht dit zo spoedig mogelijk te doen bij mevrouw De Roos, afdelingshoofd. Indien gewenst kan anonimiteit worden gewaarborgd.

Om 11 uur ben ik naar mevrouw De Roos toe gestapt. Wonderlijke speling van het lot, zo'n achternaam. Mevrouw Brandnetel was nog te veel eer geweest.

Het zou logisch zijn als echt lelijke mensen, ter compensatie, extra aardig zouden doen maar het tegenovergestelde lijkt hier het geval: ze is een stevig gemetselde muur van chagrijn.

Maar goed: mevrouw De Roos dus.

Ik vertelde haar dat ik misschien enige opheldering kon verschaffen over het cake-incident. Ze was meteen een en al rood oor. Ik zei dat ik de zelfgebakken cake van mevrouw Visser niet had willen weigeren en de plakken toen op een bordje had gelegd en op de tafel van de pantry van de derde verdieping neergezet, in het volste vertrouwen dat een van de bewoners dit anonieme geschenk zou aanvaarden. Tot mijn spijt had ik moeten constateren dat op een of andere manier de cake in het aquarium terecht was gekomen en mijn blauwe bordje was verdwenen.

De Roos hoorde het met onverholen achterdocht aan. Waarom had ik het niet zelf opgegeten? Waarom juist op de derde verdieping? Kon iemand mijn verhaal bevestigen?

Ik vroeg haar om dit voorval onder ons te houden. Ze zou kijken wat ze voor me kon doen.

Vervolgens ging ze onmiddellijk uitzoeken hoe mevrouw Visser

die cake zelf had kunnen bakken. Koken en bakken op de kamers was verboden. Ik haastte me nog te zeggen dat ik niet zeker wist of hij zelfgebakken was maar het was te laat: het cakevoorval lag op straat. Ik zou de sympathie van mevrouw Visser verliezen; dat was op zich geen ramp. Maar de achterdocht op de afdeling, waar toch al geen gebrek aan was, zou voor weken gevoed worden en het geroddel zou overal gonzen.

Ik ben ook nog naar de dokter geweest. Die was ziek. Als hij maandag nog niet beter is komt er een vervanger. Voor spoedgevallen kunnen we terecht bij de arts van een concurrerend bejaardenhuis. Sommigen gaan nog liever dood dan dat ze ‘die kwakzalver van Huize de Schemering’ naar hun gerimpelde gratenzak laten kijken. Anderen laten het liefst voor elke scheet de traumahelikopter komen. Mij maakt het niet veel uit welke dokter tegen me zegt dat er niet zo veel aan te doen is.

Woensdag 9 januari

Ik was gisteren toch een beetje van slag door dat gedoe met die dooie vissen. Van al die thee van mevrouw Visser en van de zenuwen had ik flink diarree gekregen. De halve ochtend op de wc gezeten met een oude leesportefeuille die ik geleend had uit de conversatieruimte.

Mooi woord, ‘conversatieruimte’, maar de vlag dekt de lading niet helemaal. ‘GGG-ruimte’ zou juister zijn. Waarbij de drie G’s staan voor geneuzel, geroddel en geklaag. Een dagtaak voor sommigen.

Evert is nog wel even langs geweest en heeft me door de wc-deur op de hoogte gebracht van de laatste ontwikkelingen: iedereen wantrouwt nu iedereen en ziet in elke huisgenoot een potentiële vissenmoordenaar. Mijn afwezigheid wekte argwaan. Ik heb Evert gevraagd of hij mijn diarree onopvallend kon rondbazuinen, als

een soort alibi. Zelf kon ik niet veel meer doen dan de wc-deur én de deur naar de gang op een kier laten staan. Normaal kan ik mezelf wel luchten maar nu werd ik misselijk van mezelf. In dubbel opzicht, want wat ben ik toch eigenlijk een berekenende slappe drol, een beeldspraak die in dit geval wel passend is.

Over luchten gesproken, ik moet er nodig even uit. Na een dagje beschuit met Norit durf ik me straks wel weer naar buiten te wagen. Op zoek naar het speenkruid, volgens de krant en het fenologisch waarnemingsnetwerk Natuurkalender (toe maar) het eerste echte lentesignaal. Mocht ik behalve speenkruid ook klein hoefblad, fluitenkruid of een maarts viooltje vinden dan is de lente echt een feit. Alleen geen idee hoe die plantjes eruitzien.

De natuur heeft een voorsprong van zes weken op zichzelf genomen. Maar, slecht nieuws voor de trekvogels die net hadden besloten dit jaar thuis te blijven, de kou komt eraan.

Donderdag 10 januari

Dit tehuis heeft een mooie tuin. Maar om onduidelijke redenen zit hij op slot. Er mag niemand in 's winters. Vermoedelijk betutteling. De directie weet wat goed is voor de bewoners.

Dus ben je in deze tijd van het jaar voor het halen van een frisse neus aangewezen op de directe omgeving van ons huis. Lelijke flats van eind jaren zestig. Treurige groenstroken als vuilnisbakken. Je zou haast denken dat er 's nachts karretjes van de Stadsreiniging rondrijden die het vuil niet ophalen maar over de straten en plantsoenen uitstorten. Je wandelt in een zee van blikjes, chipszakken en oude kranten. De flatbewoners van het eerste uur zijn bijna allemaal vertrokken naar een rijtjeshuis in Purmerend of Almere. Alleen de mensen die dat niet konden betalen bleven. Turkse, Marokkaanse en Surinaamse gezinnen vulden de vrijgekomen woningen. Dat levert geen gezellige mix op.

Mijn actieradius is tegenwoordig ongeveer tweemaal 500 meter met halverwege een bankje. Veel verder red ik niet. De wereld wordt klein. Van huis uit heb ik vier verschillende rondjes van ongeveer een kilometer.

Evert is zojuist even langs geweest. Hij geniet enorm van de be-roering rond de dood van de vissen en heeft het plan opgevat er nog een schepje bovenop te doen. Hij wil een tweede aanslag ple-gen, deze keer met jodenkoeken. Hij heeft gisteren de bus geno-men naar een supermarkt hier een paar kilometer vandaan om ze in te slaan. Hier bij onze inpandige mini-superette zouden ze zich zijn aankoop zeker herinneren. De koeken liggen nu in zijn kast. Ik vroeg hem of ze daar wel veilig waren. ‘Dit is een vrij land en iedereen mag net zo veel jodenkoeken in zijn huis verbergen als hij zelf wil,’ zei hij. Ik had wat moeite met het type koek. Maar dat van die jodenkoeken was een geintje; het waren roze koeken. Daar verwachtte hij een mooier kleureffect van.

Zaterdag 12 januari

De directrice, mevrouw Stelwagen – over haar zullen we het zeker nog vaak hebben – heeft een milieumaatregel afgekondigd: de ther-mostaten in de kamers van de bewoners mogen niet hoger dan 23 graden. Hebben de oudjes het dan nog koud dan trekken ze maar een jas aan, is de boodschap. Er is een Indisch vrouwtje dat de tem-peratuur laat oplopen tot 27 graden. In haar kamer staan overall bakjes water voor een hoge luchtvochtigheid. De tropische planten doen het uitstekend. Er zijn nog geen maximum maten voor ka-merplanten maar ik vermoed dat Stelwagen eraan werkt.

Mevrouw Stelwagen is altijd vriendelijk, heeft voor iedereen een luisterend oor en een bemoedigende opmerking en verbergt onder dat vernis van medeleven een ongezone dosis zelfingenomenheid

en machtswellust. Ze is 42 en nu anderhalf jaar de baas hier maar altijd doende zich een weg omhoog te likken of te trappen, afhankelijk van wie ze voor zich heeft. Ik observeer haar nu een jaartje nauwgezet.

Ik heb ook een belangrijke informant: haar secretaresse mevrouw Appelboom. Anja Appelboom was 23 jaar de secretaresse van de vorige directeur, meneer Lemaire, die de laatste fusiegolf niet heeft overleefd en met vervroegd pensioen is gegaan. Ze heeft nog twee jaar te gaan tot haar aow en is vastbesloten zich niet klein te laten krijgen door Stelwagen, die haar met de aanstelling van een nieuwe chef de bureau heeft gedegradeerd. Anja heeft nog wel toegang tot alle vergaderstukken en vertrouwelijke notities. Zij was tot een paar jaar geleden mijn buurvrouw en heeft me behoed voor de daklozenopvang door hier een plaats voor me te regelen. Misschien daarover ooit meer.

Op donderdagochtend ga ik vaak bij haar op de koffie. Dan zijn directrice en chef de bureau naar het managementoverleg met sectorhoofden en de regiodirecteur. Regiodirecteur worden is de eerstvolgende stap die Stelwagen hoopt te zetten.

Anja en ik praten dan wat bij. ‘Kun je iets voor je houden?’ zegt ze met enige regelmaat en dan volgt een kleine ontboezeming over de manipulaties van Stelwagen. We hebben zo een en ander verzameld.

Zondag 13 januari

Evert heeft gisteravond zes roze koeken in het aquarium op de tweede verdieping gegooid. De goudvissen hebben zich te barsten gegeten. De lijken drijven tussen de resten koek. In huis is de hel losgebarsten.

Hij is gewoon tijdens de koffie zogenaamd naar de wc gegaan, heeft de trap omhoog genomen, goed om zich heen gekeken en

de koeken, die hij onder zijn jasje had, in het water gegooid. Plastic zakje netjes in de prullenbak, wat bewijstechnisch een beetje dom was, maar gelukkig heeft de schoonmaker nu alle bakken geleegd.

Het aquarium staat in een vrij donkere hoek en niemand heeft gisteravond iets opgemerkt. Zonder risico was de hele operatie niet, want als hij gesnapt was had hij meteen de verhuishwagen kunnen bellen. Misschien kan het hem in de grond van zijn hart niet schelen of hij gepakt wordt, al zal hij glashard ontkennen en liegen en tekeergaan als hij in het nauw wordt gebracht. Dat is hoe het spel volgens hem gespeeld moet worden. Zijn filosofie: het leven is niet meer dan op een zo aangenaam mogelijke manier de tijd doden. Zo kun je er losjes in staan. Ik benijd hem. Maar ik leer snel.

Ikzelf was aardig gespannen gisteren, want Evert had de aanslag vooraf bij mij aangekondigd zodat ik voor mijzelf voor een sluitend alibi kon zorgen. Dat viel nog niet mee. Ik moest in de conversatiezaal wachten tot er eindelijk twee bewoners van mijn etage omhoog gingen. 'Ik loop even met jullie op. Wél zo gezellig.' Meneer en mevrouw Jacobs keken me een beetje bevreemd aan.

Vanmorgen even over negenen werd er alarm geslagen. Op weg naar de kerk zag mevrouw Brandsma de vissen op hun rug liggen. Er schijnt nog een poging te zijn gedaan ze in de doofpot te stoppen maar Brandsma had het, op weg naar de zuster van dienst, al verteld aan iedereen die ze tegenkwam. Zojuist klopte mijn buurman bij mij aan: 'Wat ik nou toch hoor...'

Ik verheug me op de gesprekken aan de koffietafel zo dadelijk.

Maandag 14 januari

Nog meer dierenleed: mevrouw Schreuder heeft bij het schoonmaken van de kooi per ongeluk haar kanarie opgezogen. Toen ze na zenuwslopende minuten met haar trillende handen eindelijk de

stofzuiger open had gekregen was er niet veel over van haar vrolijke fluit. Ze had de stofzuiger ook meteen uit moeten zetten. Haar Pietje had nog even enigszins geleefd maar gaf een paar minuten later toch de geest. Schreuder is ontroostbaar en wordt verteerd door schuldbesef.

De slachtofferhulp van het personeel bestond uit het advies de kooi maar zo snel mogelijk op te ruimen.

Iedereen hier heeft een uitgesproken mening over koeken in een aquarium. Maar als je iemand vraagt wat ie vindt van de oorlog in Syrië, kijkt die je aan alsof je hebt gevraagd om de relativiteitstheorie uit te leggen. Een paar vissen op hun dode rug zijn een stuk erger dan een bus vol opgeblazen vrouwen en kinderen in een verland.

Maar laat ik niet al te hypocriet zijn: ik geniet met volle teugen van het vissenschandaal, dat kan ik niet ontkennen. De ontsteltenis die zich meester heeft gemaakt van de complete bevolking hier is indrukwekkend. Ik ga zo weer naar de conversatiezaal om eens gezellig te converseren over vissen.

De winter is gearriveerd. Er ligt nog geen vlokje sneeuw maar ik zag gisteren de eerste bejaarde al met wollen sokken óver zijn schoenen naar buiten stappen. Tegen het uitglijden.

Dinsdag 15 januari

Het eerste pak sneeuw dit jaar is gevallen. Dat betekent: niemand de deur uit en massaal hamsteren. Er is in ons winkeltje beneden geen sprits of chocolaatje meer te krijgen. Ja, de oorlog hè.

God zij dank voor de jeugd van tegenwoordig zijn wij zo'n beetje de laatsten die de oorlog hebben meegemaakt en is iedereen binnenkort verlost van die eeuwige ouwe-koeienverhalen over tulpenbollensoep en zeven uur lopen voor een bos wortelen.

Per saldo zijn er zeven vissen overleden.

Gisteren is de politie erbij gehaald. De twee jonge agentjes hadden werkelijk geen idee hoe deze zaak aan te pakken. Van de voortvarendheid die je altijd op tv ziet geen spoor. Eerst keken ze van alle kanten vorsend in het aquarium. Alsof ze overwogen of er nog gereanimeerd moest worden.

‘Ja, die zijn dood,’ zei de een.

‘Waarschijnlijk van de koek,’ zei de ander.

De directrice had opdracht gegeven om de dooie vissen te laten drijven als bewijsstukken. Misschien verwachtte ze wel een patholoog-anatoom, je weet het niet.

De agenten leken in ieder geval zo snel mogelijk weg te willen. De directrice eiste op hoge toon een diepgaand onderzoek maar de jongste agent zei dat er dan eerst aangifte gedaan moest worden.

‘Of dat nu meteen kon gebeuren?’ Nee dat kon alleen op afspraak op het bureau of via internet.

‘Ja maar wat moest er dan met de lijken gebeuren?’ De agent suggereerde de prullenbak. ‘Maar dan niet te lang laten liggen. Of anders de wc.’ En daarna verlieten de heren, ‘Goedenavond nog,’ het gebouw. Mevrouw Stelwagen bleef geschokt achter. ‘Schandalig! Ik vind het schandalig. Zo ga je niet met je burgers om.’

Het was prettig haar zo machteloos te horen tieren. Haar almacht reikt gelukkig niet verder dan de muren van dit huis.

Woensdag 16 januari

Evert was op visite. Om de conversatiezaal te mijden hebben we een schuifelend wandelingetje door de sneeuw gemaakt: vijf minuten lopen, vijf minuten rusten. De keuze wordt onvermijdelijk. Wordt het een rollator, een scootmobiel of een Canta LX? Drie sexy alternatieven.

Bij de middelbare school hier om de hoek stond vorige week een jongen van 16, 17 de blits te maken met een tomaatrode Canta die hij vast illegaal van zijn oma had geleend. Hij bracht in zijn autootje de tassen van de mooiste meisjes van de klas naar huis. De meisjes zelf fietsten erachteraan. Ik heb nog geen jongelui gezien die voor de grap op een scootmobiel reden of achter een rollator liepen. Om die reden gaat mijn voorkeur uit naar een mooi gepimpte Canta. Dan maar op een hoop gegooid worden met alle onwaarschijnlijk slechte chauffeurs die in zo'n koekblik rondrijden.

Niet lang geleden reed een Canta zonder te remmen de Jamin binnen en kwam tot stilstand in een ravage van trekdroppen en roomboter allerhande. Twee dikke vrouwen zaten in shock tegen de voorruit geplakt. Hun hondje was klem komen te zitten onder het rempedaal. De werkelijkheid overtreft de fantasie.

Hier ten huize gaat bijna iedere conversatie over sneeuw of over de grote vissemoord. De oudjes bedenken de wonderbaarlijkste complottheorieën en sommigen zijn niet vies van ongefundeerde verdachtmakingen: mevrouw Greetje D. was rond het tijdstip van de moord door twee bewoners gesignaleerd op de gang van het betreffende aquarium...

Dat haar kamer aan die gang ligt en ze niet via het raam op drie hoog naar binnen kan vond men geen argument. Arme Greetje, een scharrelmusje van nog maar veertig kilo, dat altijd schichtig wegstijgt maar nog nooit een vlieg of vis kwaad heeft gedaan.

De directrice had na het politiebezoek een informatiebijeenkomst belegd 'om een stukje onrust weg te nemen'. Ze deelde mee dat alle kamers op de tweede verdieping 'pro forma' grondig waren geïnspecteerd. Alsof de kamer van de dader nog bezaaid zou liggen met koek. Niemand vroeg of de directie wel het recht heeft kamers te inspecteren. Ik ook niet. Ik durfde niet.

Er werden aan de koffietafel wel veel gefluisterde suggesties gedaan voor kamers op andere verdiepingen die ook best eens grondig onderzocht mochten worden. Daarbij werd heftig geknikt: 'Inderdaad.'

Donderdag 17 januari

Ik heb mijn eigen dagboek eens teruggelezen. Misschien is het een beetje zwartgallig tot nu toe. Er zijn hier ook leuke mensen hoor!

Natuurlijk is er mijn vriend Evert. Hij woont in een aanleunwoning met zijn hond, een oude, aartsluie, vriendelijke, zeer intelligente, merkloze hond. Het beest heet Mohammed. Als Evert soms te veel last heeft van jicht dan laat ik Mo uit. Dat uitlaten stelt vanwege mijn actieradius al niet veel voor, maar de actieradius van Mo is nóg kleiner. Eén rondje om het gebouw, dat is het. Tegen tien bomen een sproeiertje en eenmaal daags op het grasveldje een drol, die ik moet opruimen en afvoeren in een plastic zakje omdat ik vanuit tientallen kamers word bespied. Zou ik een drol laten liggen waar hij gedrukt was, ze zouden vechten om me als eerste te mogen aangeven.

Dan is er Edward. Hij praat niet veel. Door een beroerte is hij slecht te verstaan. Maar hij kiest zijn nauwelijks verstaanbare woorden zorgvuldig. Als hij wat zegt dan weet je dat het de moeite waard is om een paar keer 'Wat zeg je?' te vragen. Wat hij aan spreektijd uitspaart gebruikt hij voor scherpzinnige observaties.

Grietje: schatje, vriendelijk en invoelend zonder te slijmen.

Graeme, als laatste van deze voorlopige selectie, lijkt onzeker en introvert maar zegt waar het op staat zonder dat je er boos om wordt.

Met deze mensen zit ik graag rond de koffietafel. Dat gaat ook min of meer vanzelf. Want zo iets eenvoudigs als ergens wel of niet zitten voldoet aan strenge ongeschreven regels. Iedereen heeft zijn vaste plaats: aan tafel, bij de bingo, bij 'bewegen op muziek', in het stiltecentrum. Als je je gehaat wilt maken moet je op iemands plaats gaan zitten. En blijven zitten als zo'n bejaarde kleuter naast je stoel komt staan en zegt: 'Hier zit ik.'

'Nou, volgens mij zie ik u toch echt stáán. Recht voor mijn neus.'

Als je niet al eerder, in de buurt van een lege stoel gekomen, te horen hebt gekregen: 'Daar zit mevrouw Dingetjedefee hoor!' Waar na iedereen hier altijd excuses maakt en verderschuifelt. Terwijl je

zou moeten gaan zitten. En zeggen, wijzend op de lege stoelen: 'Die zit vandaag daar ergens en anders rot ze maar op.'

Vrijdag 18 januari

Er geldt nu drie dagen een negatief reisadvies van de directie. Een gebroken heup zit immers in een klein hoekje. Dat betekent dat de sfeer er niet op vooruitgaat. Niet dat bewoners voortdurend op pad gaan wanneer het niet glad is, maar toch, de meeste mensen hebben wel hun dagelijkse gangetje naar het winkelcentrum, de brievenbus of het parkje. En als iets niet kan wordt de behoefte eraan groter. De oudjes zitten vandaag voor de ramen te kijken naar de sneeuw die maar niet wil smelten. En klagen over de gemeente die autowegen schoonhoudt maar stoepen en fietspaden vol bruine pap laat liggen. En daar hebben ze een punt.

Het personeel heeft de stoep voor het huis sneeuwvrij gemaakt zodat we ongehinderd van de voordeur naar het busje van Connexion kunnen lopen. Maar de martelende onzekerheid over wat je aantreft als je na de reis dat busje weer uit stapt doet de meeste mensen besluiten maar niet te vertrekken. Angst is een veel geconsulteerde raadgever.

De storm rond de vissen is een beetje gaan liggen. Het wachten was op iets dat de aandacht zou afleiden. Welnu, behalve de sneeuw is dat het gerucht dat het stadsdeelbestuur de tarieven voor betaald parkeren wil verhogen. De oudjes vrezten teruglopend bezoek als hun kinderen een euro meer in de meter moeten gooien. Kinderen die vanwege één lullige euro nog vaker wegblijven, zou ik niet eens meer op visite willen hebben. Toen ik dat, in heel voorzichtige bewoordingen, ter koffietafel bracht, vonden ze dat ik makkelijk praten had omdat ik geen kinderen heb en trouwens sowieso nooit bezoek krijg.

Daar zit een kern van waarheid in. Achter bijna alle namen op mijn verjaardagskalender staat een kruisje. Van twee mensen zonder kruisje weet ik niet of ze nog leven. Eén iemand weet niet meer wie ik ben. Blijven alleen Evert en Anja over. Graeme en Grietje staan er niet op. Geen indrukwekkende lijst vrienden. Het is óf vroeg doodgaan óf je door een lange stoet begrafenissen heen worstelen. Ik heb nu nog maximaal vijf begrafenissen te gaan, beleefdheidsbegrafenissen niet meegerekend.

Zaterdag 19 januari

Vrijdag is de ‘Lekker-bewegen-voor-ouderen-dag’. Dan scharrelen de oude kippetjes in de meest opmerkelijke gympakjes door de gangen op weg naar de ‘gymzaal’. De dames zijn werkelijk alle schaamte voorbij en dat is geen prettig gezicht. Roze leggings over dunne knokige of juist dikke blubberende benen, strakke hemdjes over de treurige resten van wat eens borsten waren. Het verval in de etalage. Daar kan ik als oudere heer niet lekker op bewegen.

Plaats van handeling: een weinig gebruikte vergaderruimte waar de tafels aan de kant zijn geschoven en de stoelen in een kring gezet. Het bewegen vindt voornamelijk zittend plaats om de rolstoelrijders niet voor het hoofd te stoten. Op de maten van een vrolijk muziekje wordt er wat gezwaaid met armen en benen. En gekreund. En luidkeels kond gedaan van kwalen die het uitvoeren van bepaalde oefeningen verhinderen: ‘Dat kan ik niet hoor, met mijn stoma.’

Vervolgens is het tijd voor balspelen. Laten we zeggen: de bal slijt niet erg. Vooral de stembanden worden geoefend door anderen toe te juichen voor de meest simpele prestaties. Zoals een moeder staat te klappen voor een peuter die na twintig keer eindelijk een bal vangt: ‘Jaaaaaa, goed zo! Jééé, wat knap!’

De sfeer op het veld was sportief, zullen we maar zeggen.